

Gemeenteraad van Hellendoorn
Postbus 200
7440 AE NIJVERDAL

Uw brief/kenmerk:

Ons kenmerk:
17UIT02390

Doorkiesnr.:
63 03 60

Typ./coll.
GBR

Bijlagen:
3

Onderwerp:

afrekening Centrumplan Daarlerveen

Nijverdal,

21 APR. 2017

Geachte raadsleden,

Bijgaand zenden wij u ter kennisname de stukken die betrekking hebben op de afronding van het project Centrumplan Daarlerveen.

In 2013 heeft de gemeenteraad besloten dat de gemeente garant ging staan om het Centrumplan Daarlerveen te kunnen realiseren. Eind augustus 2015 is het Kulturhus 't Trefpunt op feestelijke wijze in gebruik genomen.

Met de ingebruikname was de bouwkundige realisatie afgerond.

De financiële afwikkeling kon in de loop van 2016 ter hand genomen worden omdat er eerst de nodige subsidies ontvangen moesten zijn. Deze financiële afwikkeling was complex.

Wij zijn nu in staat om u een compleet inzicht en overzicht te verstrekken.

Wij vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Hellendoorn,

De secretaris,

F. Dijkstra MBA

de burgemeester

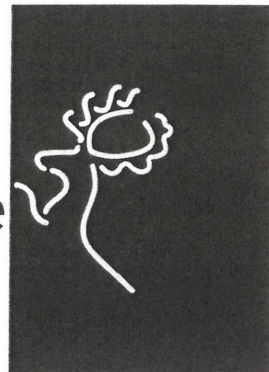
mevr. A.H. Raven BA

Bijlagen:

De nota die B&W is aangeboden (17INT01228)

Het evaluatierapport (17INT01236)

Het financieel overzicht (17INT01235)

Nota

Voor burgemeester en wethouders

Nummer: 17INT01228

Datum vergadering: **18 APR. 2017**

Nota openbaar: Ja, de nota is openbaar

► **Onderwerp: B&W-advies: Afrekening Centrumplan Daarlerveen**

Advies:

- Instemmen met de bijgevoegde evaluatie.
- Met een brief aan de raad deze nota met de evaluatie ter kennisname aanbieden.

Besluit B en W: *Conform advies*

Korte samenvatting:

Het raadsbesluit om financiën beschikbaar te stellen voor initiatieven om de leefbaarheid van de kleine kernen te verbeteren, de zogenoemde middelen voor het Dorp Ontwikkelingsplan (DOP) heeft in Daarlerveen geleid tot het initiatief voor het 'Centrumplan Daarlerveen'. In 2007 heeft de raad ook geld beschikbaar gesteld voor de havenfaciliteiten. Hiermee werd tevens het 'startsein' gegeven voor verdere ontwikkeling van denken over een centrumplan. Zeven jaar na de start van de nadere uitwerking van het idee tot een concreet plan, is in augustus 2015 overgegaan tot oplevering en opening van Kulturhus Trefpunt in Daarlerveen. In deze nota is de verantwoording voor dit project, dat uiteindelijk een fraaie aanwinst voor het centrum van Daarlerveen is, verwerkt.

Aanleiding:

Met de oplevering en opening van Kulturhus Trefpunt te Daarlerveen in augustus 2015, is dit project in een afrondende fase terecht gekomen. Met het voorliggende advies wordt dit project afgerond.

Relevante eerdere besluiten:

Ontwikkeling Centrumplan Daarlerveen (10INT01988), besluit haalbaarheidsstudie naar noodzaak en financiële haalbaarheid uit te voeren;

Haalbaarheidsonderzoek om project als leerlingbouwplaats vorm te geven (11INT01051), besluit tot opdracht voor verrichten haalbaarheidsonderzoek;

Plan van aanpak Centrumplan (12INT00806), besluit om als gemeente het project te gaan uitvoeren;

Weergave van (financiële) stand van zaken in mei 2013 (13INT01263) besluit om te onderzoeken of het tekort nog met subsidies te dekken is;

Begroting Centrumplan (13INT02086), met het advies om: of een krediet bij de raad te vragen, of het plan niet uit te voeren. B&W besluit om bij de raad een krediet voor de realisatie aan te vragen. De raad heeft met deze kredietaanvraag ingestemd.

Doelstelling:

Afleggen van verantwoording van de besteding van gemeentelijke gelden.

Oplossing:

Bijgevoegd treft u een evaluatie aan van het proces dat doorlopen is om het Centrumplan Daarlerveen te realiseren. In augustus 2015 is het project opgeleverd en op 25 augustus 2015 heeft er een feestelijke opening plaats gevonden. Voor de realisatie zijn door de gemeente en Plaatselijk Belang Daarlerveen (PB) rekeningen betaald. Om PB in de gelegenheid te stellen rekeningen te kunnen betalen heeft de gemeente voorschotten

verstrekt. De financiële afwikkeling met de gemeentelijke voorschotten moest echter later plaats vinden omdat PB de haar toegezegde subsidies in najaar 2015 nog moest ontvangen.

In 2016 is de financiële afwikkeling ter hand genomen. Doordat gemeente en PB subsidies ontvingen en uitgaven gedaan hadden was er een ingewikkelde financiële afwikkeling te maken.

Effecten:

De kosten die met het project gemoeid waren, blijken achteraf hoger dan oorspronkelijk voorzien. Echter het gerealiseerde project is deze kostenoverschrijding, om de volgende redenen, waard.

Leerlingbouwplaats:

Het project is gerealiseerd als pilot-project voor een nieuwe vorm van leerlingbouwplaats. Door dit project is aan leerlingen met een bouwkundige opleiding de kans geboden om praktijkervaring op te doen. Dit in een tijd dat er weinig werk was in de bouw. Alle 31 leerlingen zijn, na hun werkervaringen in dit project, uitgestroomd in de arbeidsmarkt.

Werkervaring:

Ook enkele mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt zijn in de gelegenheid geweest deel te nemen aan dit project, als o.a. praktijkopleider voor machinale houtbewerking. De inwoner uit onze gemeente heeft nu ook weer een plek op de arbeidsmarkt gevonden.

Resultaat:

Er is een prachtig ontmoetingscentrum in Daarlerveen ontstaan. Uit de activiteiten die in het Kulturhus ontplooid worden blijkt dat het Kulturhus voorziet in een behoefte en de gezamenlijkheidszin stimuleert.

Planning:

n.v.t

Financiële consequenties:

Nu de geldstromen in het project geëvalueerd zijn, kan vastgesteld worden dat:

Centrumplan Daarlerveen			
Kosten		Dekking	
Bouwkosten	847.620,63	Verkoop zorgwoningen	70.000,00
Begeleidingskosten	230.070,71	Ontvangen subsidies door gemeente	304.760,00
		Bijdrage PB (waarvoor zij ook deels subsidie kregen)	113.055,66
		Diensten met gesloten beurs (o.a. vrijwilligers)	213.202,80
		Bijdrage gemeente	376.672,88
		- budget haven (2007)	100.000,00
		- budget inrichting bibliotheek	50.000,00
		- onderhoudsgelden Trefpunt	5.000,00
		- garantstelling	208.852,40
		- overschrijding garantstelling	12.820,48
	<u>1.077.691,34</u>		<u>1.077.691,34</u>

Een specificatie van bovenstaand overzicht is in de bijlage met kenmerk 17INT01235 te vinden. Hier wordt u op twee aspecten gewezen.

Garantstelling:

Door B&W was in 2013 aan de raad gevraagd om garant te gaan staan voor een geraamd tekort van € 208.852,40. De raad heeft hiermee ingestemd.

Het uiteindelijke tekort, waar de gemeente garant voor staat, bedraagt € 221.672,88.

Het Kulturhus Trefpunt in Daarlerveen is een gemeentelijk object. De garantstelling en overschrijding van de kosten zijn in de begroting en jaarrekening financieel-technisch gedekt door de € 221.672,88 als investering op te nemen en af te schrijven volgens de gangbare systematiek.

Subsidie:

In de planvorming is de te ontvangen subsidie altijd een belangrijk punt geweest. Bij het besluit om garant te gaan staan voor het eventuele tekort werd al uitgegaan van een totaal te verkrijgen subsidie van € 277.586,00. Dat was 27% van de geraamde investering.

De opdracht die vanuit het besluit van het college en de raad werd meegegeven was om, voor het geraamde tekort, zoveel als mogelijk dekking te verkrijgen via subsidies.

Onderstaand overzicht geeft weer hoe de subsidie verstrekkingen, die geraamd werden door de gemeente te worden ontvangen, zijn verlopen. Een toelichting is er te geven op de LEADER subsidie. In het financiële overzicht dat in 2013 ter besluitvorming is voorgelegd, was de € 75.000,00 geraamd te ontvangen. Echter deze subsidie was door Plaatselijk Belang Daarlerveen (PB) aangevraagd. PB heeft zelf ook uitgaven gedaan en uiteindelijk deze subsidie ook ontvangen. Aangezien het onterecht is om, als een andere de kosten maakt, de subsidie zelf op te strijken, is de door PB ontvangen subsidie voor "LEADER, inclusief aanlegsteiger" op € 0.00 gesteld.

subsidie	geraamde subsidie	ontvangen subsidie
pMUP haalbaarheidsonderzoek	25.000,00	35.758,00
pMUP Kulturhus subsidie	100.000,00	100.000,00
pMUP woonservice gebieden	42.667,00	42.667,00
LEADER, inclusief aanlegsteiger	74.999,00	0,00
subsidie Fundeon voor leerlingbouwplaats	13.500,00	68,00
subsidie begeleidingskosten ESF	21.420,00	18.000,00
totaal	277.586,00	196.493,00
 aanvullende subsidies		
Twents Arbeidsmarkt Perspectief (TWAM-2013) van Regio Human Capital (provincie)		25.000,00
Twents Arbeidsmarkt Perspectief (TWAM-2014) van Regio ROC, aanvullende opleidingsbijdrage		50.000,00
veilige schoolomgeving (Regio)		12.500,00
extra subsidie woonservice gebieden		10.000,00
		7.500,00
		3.267,00
totaal		108.267,00
totaal subsidies	277.586,00	304.760,00

Conclusies:

Op de totale investering van € 1.077.681,34 heeft de gemeente feitelijk zelf € 376.672,88 bijgedragen. Door subsidies, vrijwilligerswerk, een bijdrage van Plaatselijk Belang in het project en de verkoop van de zorgwoningen is het grootste deel van de investering bekostigd.

Op de totale investering is uiteindelijk 28% aan subsidies ontvangen door de gemeente. Dat is fors meer dan de gangbare situatie dat maximaal 10% van een investering gesubsidieerd wordt.

De realisatie van dit project heeft bijgedragen aan de ontplooiing van mensen en heeft zodoende een bijdrage geleverd aan de regionale economie.

Er is uiteindelijk een prachtig project in Daarlerveen gerealiseerd dat een aanwinst is voor deze kern.

Personele consequenties:

n.v.t.

Juridische consequenties:

n.v.t.

Informatisering / Automatisering:

n.v.t.

Burger- en overheidsparticipatie:

Het project is aanvankelijk gestart als voorbeeld van burgerinitiatief en overheidsparticipatie. Het project bleek daarvoor echter een maatje te groot en is als overheidsproject met burgerparticipatie, voortgezet en tot realisatie gekomen. Uiteindelijk is met een optimale betrokkenheid van Plaatselijk Belang Daarlerveen en diverse vrijwilligers het project gerealiseerd.

Communicatie:**Overige consequenties:**

n.v.t.

Evaluatie project Centrumplan Daarlerveen

Inleiding:

Sinds de instelling van de mogelijkheid voor financiering van het Dorpsontwikkelingsplan (DOP) is er in Daarlerveen aandacht voor het centrumgebied. In juli 2005 was het Daarlerveens Ontwikkelings Plan gereed. In dit plan werd vastgesteld dat er behoefte aan iets wat de leefbaarheid van het dorp zou kunnen vergroten. Als uitvloeisel van het DOP is er in 2007 een woningmarktonderzoek uitgevoerd door Plaatselijk Belang Daarlerveen (PB). Uit dit onderzoek kwam naar voren dat ouderen graag zo lang als mogelijk wilden kunnen wonen in Daarlerveen. In 2007 wordt bij de gemeente de vraag neergelegd om bij te dragen aan verbeteringen van de bestaande aanlegfaciliteit voor de schepen. Doel van de verbeterde aanlegfaciliteit is recreanten te trekken naar Daarlerveen en zodoende de leefbaarheid van dit dorp te verbeteren.

De mogelijkheid om eventueel voor een Kulturhus-subsidie in aanmerking te komen heeft de beeldvorming over de mogelijkheid om het centrum van dit kanaaldorp te verbeteren versterkt. Eind 2008 heeft de gemeente een subsidie bij de provincie Overijssel aangevraagd voor het realiseren van een Kulturhus in Daarlerveen. Deze subsidie is op 12 maart 2009 toegekend. Tegelijkertijd heeft de gemeente ook een subsidie ontvangen voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek. De toegekende subsidie voor het haalbaarheidsonderzoek heeft geleid tot een opdracht aan Royal Haskoning om een haalbaarheidsstudie uit te voeren. Bij de haalbaarheidsstudie zijn de woningstichting Hellendoorn, de bibliotheek, de gemeente, zorginstanties, de Stichting "ieder kind telt" en Plaatselijk Belang Daarlerveen nauw betrokken. In februari 2010 is door Royal Haskoning geconcludeerd dat het plan haalbaar was met als wenselijke situatie:

- *Realisatie van 5 zorgwoningen aan kanaalzijde*
- *Integratie bibliotheek*
- *Accent op het kanaal*
- *Ontmoetingsruimte voor jong en oud*

Conclusie was ook: dit plan is in principe financieel haalbaar, maar dit is wel afhankelijk van de te verkrijgen subsidies.

Tijdens dit haalbaarheidsonderzoek komt ook de idee op om het te ontwikkelen plan voor het centrum te versterken met recreatieve aspecten. Door het realiseren van een aanlegsteiger voor de pleziervaart met aanvullende voorzieningen voor de waterrecreanten. De aanvullende voorzieningen bestaan uit een toiletvoorziening (ook geschikt voor mindervaliden), een wasgelegenheid en een kiosk voor de vergeten boodschappen.

In 2009 is er door de gemeente een subsidieaanvraag bij de provincie ingediend in het kader van de Woonservicegebieden. Deze subsidie is in 2010 toegekend. In het kader van de "prestatie afspraak wonen 2010-2015" is de uitwerking van de subsidie voor de diverse objecten vastgelegd. Ook voor Trefpunt Daarlerveen was voorzien in aanpassingen en investeringen ten behoeve van de opvang van ouderen.

Vanaf 2009 is er zodoende in Daarlerveen aan het ontwikkelingsplan voor het centrum gewerkt. Het Centrumplan Daarlerveen is daarmee een project dat is opgestart als burgerinitiatief, vanuit de beschikbaarheid van middelen in het kader van Dorpsontwikkeling (DOP-gelden) en provinciale subsidie voor Kulturhus en Woonservicegebieden.

De uitwerking van het idee Centrumplan naar een bouwplan:

In 2010 is op basis van het haalbaarheidsonderzoek door de woningstichting Hellendoorn en PB een behoeftepeiling gedaan naar woningen waarin een (lichte) zorgbehoefte kan worden geboden. Dit gaf, voor de woningstichting, te weinig concrete respons. Zij trok zich eind 2010 terug als mogelijk opdrachtgever voor de zorgwoningen.

Op 14 december 2010 is aan het college van B&W voorgesteld om de ontwikkeling van het Centrumplan Daarlerveen, op grond van de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek, te ondersteunen. Dit onder andere door de subsidieaanvragen, die moeten worden ingediend, actief bij de subsidieverstrekkers te ondersteunen. Vanaf dat moment kantelt het project van een expliciet burgerinitiatief naar een project waarbij sprake is van expliciete overheidsparticipatie. Er wordt een stuurgroep ingesteld waarin de verantwoordelijk wethouder, ondersteund door ambtenaren en PB overleg voeren over de voortgang van het project.

Begin 2011 krijgt PB op basis van een subsidieaanvraag ingediend bij LEADER, te horen dat een eventuele subsidie gemaximaliseerd is op € 50.000,00. Het gewenste plan werd daarmee onhaalbaar mits... er andere wegen zijn om het plan te realiseren.

Op 14 juni 2011 heeft B&W ingestemd met de inschakeling van adviesbureau BMC, als extern adviseur, om voor de realisatie van het Centrumplan een plan van aanpak op te stellen, een sluitende exploitatie uit te werken en te onderzoeken of het project als leerlingbouwplaats gerealiseerd kan worden.

Gedurende de hierboven beschreven periode is er door het bestuur van PB gewerkt aan planuitwerking. Waarbij lokale ondernemers door PB in de planuitwerking worden betrokken. Er deden zich echter tijdens de planuitwerking ook diverse veranderingen in de uitgangspunten voor. De woningstichting die zich terug trekt als partner in het project. De bibliotheek spreekt zich in die zelfde tijd uit om het filiaal Daarlerveen te willen sluiten als er niet snel een goedkoper alternatief voor beschikbaar komt. Zorgverleners willen zich niet op voorhand binden aan de realisatie van een nog te realiseren dagopvang-voorziening.

Plaatselijk Belang krijgt de gelegenheid om studenten van het ROC van Twente, vanuit een afstudeeropdracht, in te zetten voor de technische uitwerking van de geschetste denkbeelden. Terwijl aan het bouwplan nog concreet vorm moet worden gegeven wordt door PB in december 2011 een subsidieaanvraag ingediend bij LEADER West Twente voor de realisatie van een aanlegsteiger met watertappunt en stroomaansluitingen, een sanitaire ruimte, een wasgelegenheid, een kiosk en een herinrichting van het openbare gebied. Op de subsidieaanvraag vanuit LEADER wordt in het voorjaar van 2012 een positieve reactie verkregen. Vanuit de gemeente Hellendoorn wordt op 12 december 2011 bij de Provincie Overijssel een subsidieverzoek ingediend voor een bijdrage van € 24.999,00 uit het programma Investeren met Gemeenten (ImG-gelden).

Nog in de maand december 2011 wordt een positieve reactie van de Provincie Overijssel ontvangen op de aanvraag voor de ImG-gelden.

(NB: de provinciale bijdrage in het kader van ImG is ingezet als provinciale cofinanciering voor de LEADER aanvraag. Met andere woorden: de gemeente en PB die hadden gehoopt op een extra subsidie budget, maar verkrijgen die verwachte extra dekking op de geraamde investering niet.) Aan de subsidie in het kader van de ImG hangt de voorwaarde dat op 31 december 2013 de werkzaamheden afgerond moeten zijn. Door de koppeling van de ImG-gelden als cofinanciering voor de LEADER subsidie komt daarmee ook de druk op de realisatie vanuit het LEADER-deel te liggen. Vanuit het Team Wegen, Riolen en Verkeer (WRV) wordt in het kader van de veilige schoolomgeving bij de Regio Twente een subsidie aangevraagd om het centrumgebied ook veilig te maken voor de leerlingen van de school De Veenbrug. Hiervoor wordt maximaal € 7.500,00 aan subsidie toegezegd.

Met bovenstaande subsidie toekenningen is een deel van de dekking van de investeringen veilig gesteld, maar met de uitvoering van het plan moet nog wel gestart worden. De projectleider die vanuit het cluster Samenlevingszaken het project trekt, draagt eind 2011 het project over naar het cluster Grondgebied om het project te realiseren.

De besluitvorming om tot realisatie te komen:

Op 24 april 2012 stemt B&W in met het plan van aanpak voor de realisatie van het Centrumplan Daarlerveen, waarin naast de projectstructuur, de verdere projectvoorbereiding, de financiering en de inkadering van de verantwoordelijkheden de belangrijkste aandachtsgedebieden zijn. Met dit besluit kantelt in het project de Overheidsparticipatie naar Burgerparticipatie.

De projectvoorbereiding en de inkadering van verantwoordelijkheden vergen veel meer tijd dan aanvankelijk in het plan van aanpak gedacht.

Onder andere de concrete invulling van de leerling-bouwplaats vergt zeer veel overleg.

Ondertussen gaan de ROC-leerlingen uit de bouwkundige opleiding wel verder met de nadere invulling van het plan voor het Kulturhus-concept. Dit gebeurt door middel van overleg met het bestuur van Plaatselijk Belang en onder supervisie van Karsten bouwbedrijf BV en een docent die vanuit het ROC deze leerlingen begeleid.

In het kader van hun opleiding hebben zij het plan uitgetekend en berekend aan de hand van de informatie die zij van de aannemer en installateur kregen. De lokale installateur heeft in overleg met het bestuur van PB zijn installatie-uitgangspunten bepaald. De leerlingen hebben de informatie van de installateur in de bouwkundige tekeningen verwerkt. Mede door de inzet van de lokale aannemer en lokale installateur (Huisman) komen de kosten steeds beter in beeld en wordt het plan steeds concreter. Zodoende kan in februari 2013 wel een omgevingsvergunning voor de realisatie van het Kulturhus Trefpunt worden ingediend, maar ligt daar een begroting met een forse kostenoverschrijding aan ten grondslag. Door PB wordt een tegenbegroting opgesteld.

De tijd die in dit traject verloren gaat, maakt dat het steeds moeilijker wordt om aan de in de subsidiebeschikkingen vastgestelde deadlines te kunnen voldoen.

Al de tekeningen voor de omgevingsvergunning zijn ter beoordeling ook aan Team Facilitair & Informatie, dat het beheer van de gemeentelijke gebouwen verzorgt, aangeboden. Onder andere door het ontbreken van bestekomschrijvingen hebben zij aangegeven er geen gedegen oordeel over te kunnen geven. Alle ontbrekende informatie bij elkaar vormde voor hen een reden om een waarschuwing af te geven dat het project tijdens de realisatie wel eens meer risico's in zich zou kunnen hebben dan nu verwacht wordt. Hierbij wordt specifiek op de financiën en de technische realisatie gewezen.

Op 21 mei 2013 besluiten B&W dat zij, na kennisname van de voortgang van het project, een lobby gaan starten om de toegezegde subsidies veilig te stellen en om aanvullende subsidies proberen 'los te weken'. Met PB wordt een overleg gestart om de zelfwerkzaamheid, die in de basis van de toegekende subsidies aan de orde is, goed in beeld te krijgen en waar mogelijk te vergroten. Het ultieme doel is om alle bij het project betrokken partijen op 1 september 2013 zich schriftelijk te laten committeren aan de beoogde uitgangspunten. Dit alles om het begrote tekort van € 241.336,40 te voorkomen of te kunnen dekken.

De commissie Samenlevingszaken wordt op 12 juni 2013 geïnformeerd over de stand van zaken en op 13 juni 2013 wordt de gemeenteraad schriftelijk geïnformeerd over de stand van zaken in het project.

Op 18 juni 2013 kan B&W een besluit nemen waarin gesproken wordt over een tekort van € 208.852,40 op het project, nadat alle extra's in het plan eruit zijn gehaald en de subsidies maximaal kunnen worden benut. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat een deel van de subsidies ter dekking van de investering worden ingebracht door PB, evenals de DOP-gelden die voor het project gereserveerd staan. Ook zijn alle posten die in zelfwerkzaamheid uit te voeren zouden zijn, financieel niet gewaardeerd in de begroting. Alle overige posten zijn gewaardeerd met marktconforme prijzen. Op basis van deze uitgangspunten besluit de raad op 1 juli 2013 garant te staan voor een tekort van maximaal € 208.852,40.

De realisatie van het plan:

Begin 2012 ontvangt de gemeente een beschikking van de Provincie Overijssel met instemming om werkzaamheden in en langs het kanaal Almelo – De Haandrik, ter hoogte van 't Trefpunt uit te mogen (laten) voeren. Het team Vergunningen Toezicht en Milieu van de gemeente had al haar fiat gegeven aan de realisatie van de beoogde aanlegsteiger. In mei/juni 2012 wordt de aanlegsteiger gerealiseerd. En op 25 juli 2012 wordt de aanlegsteiger in gebruik genomen. De aansluiting voor water en elektra ontbreekt nog, want dat moet vanuit 't Trefpunt gerealiseerd worden, maar dat moet eerst verbouwd.

Kan in juli 2013 nog aan B&W en de gemeenteraad gemeld worden dat het project zover voorbereid is dat er daadwerkelijk gestart kan worden, op 30 augustus 2013 moet gemeld worden dat de lokale aannemer en de lokale installateur op 22 augustus 2013 aan de gemeente gemeld hebben dat zij niet met elkaar verder aan dit project willen werken.

De projectleider gaat samen met de aannemer op zoek naar een andere installateur. Deze ontvangt in overleg tussen alle betrokkenen de uitgangspunten die er voor de installaties lagen, zonder de prijzen te krijgen. Deze installateur legt een offerte neer die financieel gelijkwaardig is aan wat er door de lokale installateur was neergelegd.

Om het plan tot uitvoering te kunnen brengen, worden er overeenkomsten afgesloten met het ROC van Twente (ROC), de Beroepsopleiding Vroomshoop en omstreken (Bovo), Karsten bouwbedrijf (Karsten), Opleidingsbedrijf Installatiewerk Oost&Flevoland (Installatiewerk) installatiebedrijf Loohuis (Loohuis), het bestuur van Plaatselijk Belang Daarlerveen (PB) en de gemeente Hellendoorn (gemeente).

Uitgangspunten in die overeenkomst:

- De gemeente is opdrachtgever en risicodragers in het project;
- Het ROC en de Bovo leveren leerlingen voor de realisatie van het project;
- Karsten levert de bouwmaterialen en draagt zorg voor de werkzaamheden aan de zorgwoningen die niet door de leerlingen van ROC en Bovo in het kader van de leerling bouwplaats kunnen worden uitgevoerd;
- Karsten neemt de zorgwoningen af;
- Loohuis draagt zorg voor de realisatie van de installatiewerkzaamheden en zet daarbij in de uitvoering leerlingen in via Installatiewerk;
- PB draagt de DOP-gelden af, na gereedkomen van de ruwbouw en zij bekostigt alle inrichtingskosten die niet in de werkomschrijving voorkomen.

O.a. de in pandige schilderwerken en in pandige sloopwerken en het straatwerk behoren tot de werkzaamheden die financieel niet gewaardeerd zijn en dus in zelfwerkzaamheid moeten worden uitgevoerd.

Door het Team Wegen, Riolen en Verkeer is begin 2013, mede in het kader van de doelstelling subsidie te verkrijgen voor een veilige schoolomgeving, een onderzoek gedaan naar de uit te voeren werkzaamheden die gepaard gaan met het bouwplan voor het Kulturhus en de zorgwoningen. Uit dit onderzoek komt naar voren dat de inrichting voor het buitengebied circa € 200.000,00 excl. BTW uit zal komen. Dit betekent ook dat er nogal wat zelfwerkzaamheid vereist is om deze investering niet te hoeven doen.

Nadat in 't Trefpunt een tijdelijke vervangende voorziening voor de bibliotheek is ingericht, vindt in september 2013 de sloop van de bibliotheek plaats. Vervolgens wordt gestart met de realisatie van het Centrumplan Daarlerveen. Het project staat meteen al onder druk. Een dergelijk project vergt met volleerde vakmensen normaal al realisatietijd van circa. 9 maanden. Nu moet het met leerlingen worden gerealiseerd, ondersteund door één leermeester. Volgens de voorwaarden van enkele subsidies (o.a. Kulturhus en ImG) moet het project gereed en opgeleverd zijn voor 31 december 2013. Dit is een in de praktijk onmogelijke opgave.

Dus moet er door de subsidiecoördinator en bestuurders gelobbyd worden bij de diverse subsidieverstrekkers om de uitvoeringstermijn te verlengen. Gelukkig lukt die actie en wordt bij al de toegezegde subsidies een vol jaar uitstel gegeven om tot realisatie te komen. Voor de Kulturhus subsidie en de ImG-gelden geldt als nieuw ijkpunt dat op 31 december 2014 het project wind- en waterdicht moet zijn.

Tijdens de uitvoering van het project wordt - in het najaar van 2013 - duidelijk dat het principe 'leerlingbouwplaats' een mooi uitgangspunt is, maar in de praktijk lastig te realiseren. Het niveau en de motivatie van de leerlingen verschilt. Deze enige leermeester, die tevens als uitvoerder op het werk functioneert, kan niet een groep van ongeveer tien leerlingen aansturen.

Is hij de ene groep leerlingen iets aan het instrueren, dan blijken de andere leerlingen hun werk te laten liggen. Van de uitvoerder wordt verwacht dat hij ook de werkvoorbereiding organiseert en de leerling die dit beoefent begeleidt. Feitelijk een onmogelijke en onmenselijke opgave. De ene leerling is namelijk wel zeer gemotiveerd, de ander is op de bouwplaats aanwezig omdat hij 'wat moet'.

Het heeft er eind 2013 dan ook om gespannen of de leermeester / uitvoerder het project nog wel wilde voortzetten. Voor deze persoon was de gebrekkige motivatie van de meeste leerlingen en het daardoor trage verloop van het project, een reden om het werk te willen staken. De toezegging van de projectleider en projectwethouder om meer leermeesters aan te willen trekken en dit ook daadwerkelijk binnen drie maanden te realiseren heeft hem op dat moment doen besluiten om het werk tot het voorjaar 2014 voort te zetten. Gevolg van deze toezegging is wel dat er meer aan leerlingbegeleiding wordt uitgegeven. Hetgeen in de kostenoverschrijding tot uitdrukking komt.

Op de Regio Twente wordt via 'Twents Arbeidsmarkt Perspectief' (TWAM) en bij de Provincie Overijssel wordt eind 2013 op basis van de subsidieregeling Human Capital een beroep gedaan om aanvullende middelen. De Provincie is bereid om de subsidie vanuit Human Capital te verstrekken, als het Centrumplan Daarlerveen als pilot voor de leerlingbouwplaats 2.0 dient.

De omschrijving die aan de leerlingbouwplaats 2.0 werd gegeven was:

"In samenwerking met de gemeente wordt bekeken of bouwprojecten kunnen gelden als leerlingbouwplaats. Een leerlingbouwplaats is een volwaardig bouwproject van enige omvang waarop verschillende leerlingen in de bouw onder leiding van opgeleide leermeesters te werk zijn gesteld. De leerlingbouwplaats 2.0 kenmerkt zich door het volledig inzetten op uitvoering door leerlingen, zowel in de ontwerp en voorbereidingsfase als de bouw van het object. De leerlingbouwplaats 2.0 tracht sectoroverstijgend (vanuit de diverse technische disciplines) partijen en leerlingen bij elkaar te brengen en te laten samenwerken. Dit unieke leerconcept zorgt voor een zeer dynamische leeromgeving voor jongeren en geeft een brede en praktische kijk op wat een opleiding inhoudt.

Daarnaast biedt de leerlingbouwplaats 2.0 een vernieuwend concept met aansprekende referentieprojecten, waarbij ook doelmatigheid, eenvoud en gebruik van duurzame materialen opvallen".

Nadat er door de Regio Twente en provincie subsidies waren toegezegd, wordt aan B&W verzocht die aanvullende (extra) middelen te mogen inzetten voor extra leermeesters ter ondersteuning van de leerlingen.

B&W heeft op 25 februari 2014 met dit voorstel ingestemd en daarna kwam er vooruitgang in het realisatieproces. Wanneer - mede door de inzet van de extra leermeesters - de snelheid goed in het project begint te komen gaat, geheel onverwacht, de lokale aannemer failliet. Omdat via deze partij materialen ingekocht en geleverd worden, ligt het werk kort na het faillissement dan ook stil. Deze vertraging duurt tot augustus 2014. Na augustus 2014 komt het realisatieproces weer op gang. Ook nu weer door de inzet van de extra leermeesters naast de leermeester/uitvoerder die het project trekt.

In december 2014 kan vastgesteld worden dat het Kulturhus wind- en waterdicht is, waarmee de Kulturhus subsidie van € 100.000,00 veiliggesteld is. In 2014 wordt de snackbar "Irma's Smikkelshop" door een brand verwoest. Deze snackbar stond voor het Trefpunt. Als na de brand blijkt dat de snackbar niet terugkeert, besluit PB om de keuken anders in te richten zodat men de diensten van de snackbar in het Kulturhus kan gaan aanbieden. Voor de gemeente heeft dit besluit van PB geen gevolgen. Het besluit maakt echter wel dat PB meer moet investeren in de keuken dan zij voor ogen gehad hadden.

Terwijl de afbouw van het Kulturhus en de woningen door de leerlingen wordt uitgevoerd, zijn vrijwilligers aan de gang om de voorbereidingen uit te voeren om het bestaande Trefpunt beter aan te laten sluiten bij de nieuwbouw/uitbreiding. Zij slopen en verplaatsten de oude bar, deels met behulp van de leerlingen, ontmantelen de keuken en breken diverse wanden uit.

Had tot eind 2014 vooral de nadruk op de realisatie van de bebouwing gelegen, ook de buitenruimte moest nog worden aangepakt. In het kader van de veilige schoolomgeving was hiervoor al wel een subsidie beschikbaar vanuit de Regio Twente. Ook vanuit het LEADER-project was in middelen voor de buitenruimte voorzien, maar de uitvoering moest nog wel voorbereid worden. Hier was door PB en de projectleiding beperkt aandacht aan besteed. Bij PB had men de idee dat er alleen op het maaiveld nieuwe bestrating hoefde te worden aangebracht, maar voor zowel de zorgwoningen als de nieuwbouw/uitbreiding aan 't Trefpunt moest er een rioolaansluiting gerealiseerd worden.

Bij het ter sprake brengen van de invulling van het openbare gebied kwamen ook wensen op tafel om het gras langs de kanaalkade te verharderen en enige bomen te rooien. De coniferen - die rond het trafostation van Enexis geplant waren - hadden hun beste tijd gehad, maar voor andere bomen lag dat anders. Bij de eerste voorjaarsstorm in 2015 sneuvelde echter de meest waardevolle boom bij 't Trefpunt. Vanuit het Team Ruimte en Groen is vervolgens een nieuw inrichtingsplan voor de groene buitenruimte gemaakt.

Met de nieuwbouw/uitbreiding was ook een aanpassing in het maaiveld nodig om te voorkomen dat het regenwater het gebouw in zou kunnen lopen. Het oorspronkelijke 'Trefpunt' met de daaraan gekoppelde gymzaal liggen verder van het kanaal af, in een gebied met een lager maaiveld. Voor de bruikbaarheid van de uitbreiding tot Kulturhus is gekozen om het vloerniveau in de nieuwbouw/uitbreiding gelijk te houden aan het vloerniveau in het oorspronkelijke gebouw. De nieuwbouw/uitbreiding is echter dicht bij het kanaal gerealiseerd en het maaiveld bij het kanaal ligt hoger dan in het omliggende gebied, waardoor er bij hevige regenval een waterprobleem in de nieuwbouw/uitbreiding kan optreden.

Door Team WRV is vervolgens in januari en februari 2015 een plan voor de buitenruimte gemaakt waarbij voorkomen wordt dat regenwater het gebouw in zou kunnen gaan lopen en waarbij ook de nieuwe rioolaansluitingen voor de nieuwbouw/uitbreiding gerealiseerd gaan worden. Het geraamde budget oversteede de in dit plan de beschikbare middelen vanuit de subsidies, maar 'gelukkig' moest de riolering van de Gerhard Nijlandstraat nog vernieuwd worden. Hierdoor kon indirect aanspraak gemaakt worden op een aanvulling op het budget vanuit het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) en het budget onderhoud wegen. Eind maart 2015 is het project aanbesteed en de uitvoering is direct na Pasen van 2015 ter hand genomen. Door vrijwilligers was de verharding rond 't Trefpunt verwijderd, zodat de aannemer direct aan de gang kon.

Ondertussen was bij diverse subsidieverstrekters al een lobby uitgevoerd om de gereed meldingen later te mogen doen plaatsvinden dan in oorspronkelijke - dan wel herziene beschikkingen - was vastgelegd. Mede door het bijzondere karakter van het project, een burgerinitiatief dat gemeentelijk ondersteund wordt en dat grotendeels als leerlingbouwplaats en met vrijwilligerswerk tot stand komt, bestond de bereidheid bij provincie en Regio om de gereed meldingen en de bijbehorende eindafrekening verder door te schuiven. Uiteindelijk kan op 28 augustus 2015 de opening van het Kulturhus Trefpunt, bij prachtig weer, feestelijk gevierd worden. Hierbij is tevens de zekerheid dat in principe alle subsidies toegekend worden.

De leerlingbouwplaats:

Vanuit de Provincie Overijssel is aan de verstrekking van de gelden in het kader van Human Capital een voorwaarde gesteld. Deze luidde dat het project een leerlingbouwplaats 2.0 moest worden (voor de omschrijving hiervan, zie de cursief weergegeven tekst in de paragraaf "De realisatie van het plan").

Vanuit de Beroep Begeleidende Leerweg (BBL) zijn er zes leerlingen niveau 4 bij de werkvoorbereiding van het project betrokken. Drie leerlingen zijn bij het bouwkundige ontwerpproces betrokken en hiervan hebben er twee ook nog een stukje aan de bouwkundige werkvoorbereiding gewerkt. Bij de 'herstart' in augustus 2014 wordt ook nog een leerling bouwkunde ingeschakeld voor de werkvoorbereiding. Op het gebied van installaties wordt door een leerling de werkvoorbereiding van de elektrische installaties ter hand genomen en een andere leerling neemt de werkvoorbereiding voor de overige technische installaties ter hand.

In totaal zijn er bij de realisatie van het project 31 jonge vaklieden in opleiding betrokken. Dit waren 25 leerlingen met een bouwkundige opleiding (timmeren en metselen) en totaal 6 leerlingen met een installatietechnische opleiding die bij de uitvoeringswerkzaamheden op dit project een rol speelden. Zij volgden dus een zogenoemde Beroep Opleidende Leerweg (BOL).

Op de werkplaats die de BOVO in Vroomshoop beschikbaar heeft, zijn leerlingen in de machinale houtbewerking geschoold. Hier had de BOVO, door de malaise in de bouw, geen vaklieden of docenten voor. Gelukkig was het mogelijk om twee mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, die in het bezit waren van kennis van machinale houtbewerking, hier een rol als opleider te geven. Hiermee werden de spreekwoordelijke 'twee vliegen in een klap' geslagen. Vanuit het ROC werd met de BOVO contact onderhouden over de beschikbaarheid van leerlingen, hun inzet en hun vorderingen. Voor één van deze opleiders heeft zijn deelname aan het project uiteindelijk ook een nieuw dienstverband opgeleverd.

Het is jammer te moeten vaststellen dat tijdens het realisatieproces blijkt dat niet voor elke discipline in het bouwproces een leerling en/of leermeester aanwezig of beschikbaar is. Er zijn daardoor diverse werkzaamheden volledig door ingehuurde vaklieden uitgevoerd. Financieel is dat voor alle betrokken partijen nadelig uitgekapt.

We kunnen wel stellen dat, hoewel er volop deskundigen betrokken zijn geweest bij de invulling van het plan, het project door de leerlingen vorm gekregen heeft. Dit blijkt ook in de eerste periode van de uitvoering. De ROC-leerlingen die eerst in de ontwerpfasen betrokken zijn zien het echt als 'hun' project en nemen in de eerste uitvoeringsfase ook deel aan de realisatie van het project. De extra inzet van leermeesters heeft bij diverse BOL-leerlingen ook een stimulerende werking gehad. Een groot aantal werd gemotiveerder toen zij het project waar ze aan werkten zagen vorderen (groeien).

Ook bij de opening van het project Centrumplan Daarlerveen op 29 augustus 2015 werd duidelijk hoe trots deze jonge mensen, die gemotiveerd aan het project gewerkt hebben, waren op het eindresultaat.

De Evaluatie:

Bij een evaluatie streef je ernaar een goed beeld te schetsen van al de goed en slecht verlopen onderdelen in het project. Dus de successen en de faalkansen. Zoveel mogelijk betrokkenen zijn gevraagd een evaluatieformulier in te vullen. Echter de lange tijd tussen initiatief en oplevering gaf voor vele betrokken ook het probleem een objectieve reactie te geven. Op basis van alle reacties is echter wel tot een evaluatie te komen.

In dit proces zijn de volgende drie onderdelen te onderscheiden / benoemen.

Ten eerste het initiatief;

Ten tweede de financiën;

Ten derde het proces.

1. Het initiatief;

In een tijd waarin burger- en overheidsparticipatie volop genoemd en toegepast worden is het goed om te beschouwen hoe een burgerinitiatief, dat in overheidsparticipatie opgaat is verlopen. Dat bij de gesprekken 'aan de keukentafel' in het kader van het Dorp Ontwikkeling Plan (DOP) diverse ideeën opkomen is een prachtig gegeven. Het toont de inventiviteit die er in de gemeenschap is. Het feit dat de gemeenschap zelf aan de slag gaat om de ideeën vorm te geven toont de kracht die in de gemeenschap zit.

Vanuit PB is opgemerkt dat van de 'keukentafelgesprekken' weinig concreets is vastgelegd. Er zijn geen verslagen gemaakt en op de te ondernemen acties, vooral uitzoekwerk om tot nadere invulling te kunnen komen, ondervond men vanuit de gemeentelijke vertegenwoordiging te weinig ondersteuning / medewerking.

Men vraagt zich achteraf af welk mandaat had de gesprekspartner?

Achteraf moet echter ook vastgesteld worden dat de initiatiefnemers van dit burgerinitiatief niet voorzien hebben wat voor (een last) werk zij op hun schouders genomen hebben. Het project is hen als het ware boven het hoofd gegroeid.

Zonder de burgerparticipatie vanaf 2012 zou het project, uitgevoerd als leerlingbouwplaats en met de inzet van vrijwilligers zoals men beoogde, nooit gerealiseerd zijn.

Redenen om dit te stellen zijn:

- Vrijwilligers moeten binnen de lokale gemeenschap gevonden worden en zij dienen in staat te zijn de beoogde werkzaamheden - conform een vooraf opgestelde planning - uit te voeren;
- In dit project is veel vrijwilligerswerk verricht door een kleine groep gepensioneerden, namelijk een groep van circa 4 'vaste krachten';
- In een leerlingbouwplaats moeten partijen garant staan voor een gedegen opleiding, het burgerinitiatief kan dit niet en moet daarvoor terugvallen op de professionaliteit van/bij bedrijven;
- Bedrijven die voor de opleiding van leerlingen garant willen staan, vragen in ruil hiervoor dan wel een rol te kunnen spelen in het project. Zij dienen dus een bepaalde opdracht te hebben en willen daarvoor betalingen ontvangen die het burgerinitiatief moet kunnen betalen;
- Vrijwilligerswerk wordt hierdoor een professionele aanpak en is dat vrijwillig?

2. De financiën;

In 2007 heeft de gemeenteraad, in het kader van verbetering van de recreatieve ontwikkeling van Daarlerveen, een bedrag van € 100.000,000 beschikbaar gesteld voor verbetering van de aanlegfaciliteiten voor de pleziervaart.

Voordat het initiatief voor het centrumplan in 2012 tot een nadere uitwerking is gekomen, is de uitwerking ingevuld op basis van de beschikbaarheid van financiële middelen. Daarbij hebben de initiatiefnemers zich onvoldoende gerealiseerd dat bij een leerlingbouwplaats de factor arbeid weliswaar lager ligt dan bij reguliere realisatie, maar dat er ook bij een leerlingbouwplaats arbeidskosten blijven bestaan. Hierdoor is op voorhand al verwarring ontstaan.

De uiteindelijke financiële uitwerking is in de ogen van mensen met verstand van financiën een rampzalige. Zonder op alle details in te gaan wel een kleine beschrijving van wat er gebeurd is. Na de beschikbaar stelling van de bijdrage voor de havenfaciliteiten (2007) ontstond de idee om met de aanvullende DOP gelden het Centrumplan verder uit te werken. In 2008 wordt een Kulturhus subsidie aangevraagd bij de Provincie. In 2009 wordt het Centrumplan op haalbaarheid onderzocht en verder uitgewerkt en er worden ook andere subsidies aangevraagd. Al deze middelen dienen als dekking voor een investering. Echter wie uiteindelijk investeert is onduidelijk en wie de dekkingsmiddelen ontvangt blijkt ook niet altijd helder. Wanneer in 2011 ook bij LEADER een subsidie is aangevraagd en verkregen lijken alle kosten gedekt te kunnen worden met subsidies.

Dat het burgerinitiatief dit onderscheid niet scherp voor ogen heeft is hen niet kwalijk te nemen. Dat in de ambtelijke organisatie de direct bij het project betrokken medewerker(s) hier geen oog voor gehad hebben en in de stukken aan B&W en de raad de investering en al de dekkingsmiddelen op één hoop gegooid hebben is wel kwalijk. Hierdoor is vanaf de start een vertekend beeld ontstaan dat gedurende de gehele realisatieperiode van het project is blijven bestaan.

Dit heeft overigens ook kunnen gebeuren doordat binnen de ambtelijke organisatie er bij aanvang van het project geen goede projectadministratie opgesteld is. Het is te doen gebruikelijk dat het Team Financiën en Control bij aanvang van een project de projectadministratie opzet en deze met de projectleider, projecteigenaar en verantwoordelijk portefeuillehouder bewaken. In 2014 is er uiteindelijk pas een projectadministratie opgezet, waarin toen overigens alle subsidies ook als dekkingsmiddel zijn genoteerd, zoals bij alle in 2013 aangeleverde verantwoordingen richting college en gemeenteraad was gedaan.

Bij de uitwerking van de financiële verantwoording in het kader van deze evaluatie is hier de uiteindelijke de vereiste scherppte in gekomen.

De ondoorzichtigheid in de financiële situatie, die feitelijk voor de gemeente te rooskleurig bleek, heeft er toe bijgedragen dat er beslissingen genomen zijn waarvan achteraf gesteld kan worden dat die beslissingen, met meer inzicht, anders genomen zouden zijn.

Analyse van de kosten:

De kosten die met het project gemoeid zijn geweest bedragen € 1.077.691,00. Dit is ruim € 60.000,00 meer dan geraamd en gepresenteerd in de aan B&W en raad voorgelegde kostenraming uit 2013, die sprak over een investering van maximaal € 1.017.344,00. Dit verschil is te verklaren.

Voor de leerlingbouwplaats was bij de raming gerekend op een dekking van € 177.422,80, ervan uitgaande dat de inzet van leerlingen vanuit de opleidingsfondsen gedekt zou worden. Maar hier zat helaas een adder onder het gras. De vergoeding voor de leerlingen vanuit de opleidingsfondsen was alleen aan de orde als er sprake zou zijn van leerlingen vanuit de Beroep Opleidende Leerweg (BOL). In dit project hadden we veel leerlingen die de Beroep Begeleidende Leerweg (BBL) volgden. In plaats van een vergoeding vanuit de opleidingsfondsen te ontvangen, moest er nu een stagevergoeding betaald worden. Daarnaast was er inzet van extra leermeesters noodzakelijk om enerzijds de snelheid in de realisatie te krijgen en anderzijds de leerlingen voldoende te kunnen begeleiden en te motiveren. Per saldo zijn de kosten leerlingbegeleiding daardoor € 60.000,00 hoger uitgekomen dan begroot.

Analyse van de subsidies:

Uiteindelijk is er ook veel aan subsidies ontvangen voor de realisatie. De door de gemeente ontvangen subsidiestromen voor de daadwerkelijke realisatie zijn € 304.760,00. Dit is 28% van de gemeentelijke investering. Bij aanvang van het project werd uitgegaan van een maximaal te behalen subsidie van 27% op de investering. In bijgevoegd overzicht is de verantwoording voor de subsidies opgenomen, analoog opgesteld aan de financiële presentaties die in 2013 aan B&W en de gemeenteraad geleverd zijn.

In dit overzicht is echter nadrukkelijk verwoord wat de gemeente, die als opdrachtgever voor het project is opgetreden, aan subsidie heeft ontvangen.

Naast de hier genoemde subsidies heeft PB ook diverse subsidies ontvangen. Voor inrichting van het pand, voor de havenfaciliteit, voor inrichting van het terrein zijn subsidies ontvangen van LEADER, Oranjefonds, Rabobank en enkele andere fondsen.

Met name de LEADER subsidie voor de havenfaciliteiten heeft veel verwarring veroorzaakt. In 2013 is in alle financiële uitgangspunten deze subsidie als een dekking voor de investering opgevoerd. Maar deze subsidie is aangevraagd en ontvangen door PB. Zij hebben er ook uitgaven t.b.v. het project voor gedaan. Aangezien het onterecht is om, als een andere de kosten maakt, de subsidie zelf op te strijken, is de door PB ontvangen subsidie voor "LEADER, inclusief aanlegsteiger" op € 0.00 gesteld. PB heeft de geraamde subsidie overigens wel ontvangen.

subsidie	geraamde subsidie	ontvangen subsidie
pMJP haalbaarheidsonderzoek	25.000,00	35.758,00
pMJP Kulturhus subsidie	100.000,00	100.000,00
pMJP woonservice gebieden	42.667,00	42.667,00
LEADER, inclusief aanlegsteiger	74.999,00	0,00
subsidie Fundeon voor leerlingbouwplaats	13.500,00	68,00
subsidie begeleidingskosten ESF	21.420,00	18.000,00
totaal	<u>277.586,00</u>	<u>196.493,00</u>
aanvullende subsidies		
Twents Arbeidsmarkt Perspectief (TWAM-2013) van Regio Human Capital (provincie)		25.000,00
Twents Arbeidsmarkt Perspectief (TWAM-2014) van Regio ROC, aanvullende opleidingsbijdrage		50.000,00
veilige schoolomgeving (Regio)		12.500,00
extra subsidie woonservice gebieden		10.000,00
		7.500,00
		3.267,00
totaal		<u>108.267,00</u>
totaal subsidies	<u>277.586,00</u>	<u>304.760,00</u>

Vanuit de totale geraamde investering van ruim € 1.017.344,00 is ruim 28% door middel van subsidies gedekt, een relatief hoog percentage.

De gemeenteraad heeft in 2013 besloten garant te staan voor € 208.852,40. Bij het opmaken van de eindafrekening moeten we vaststellen dat er totaal € 221.672,88 moet worden bijgepast bij de grootse verbouwing van dit gemeentelijke object. De totale gemeentelijke investering zal worden afgeschreven volgens de gangbare systematiek.

3. Het proces;

Vanaf de initiatieffase is er ambtelijke betrokkenheid geweest bij het project, vanuit de DOP. Deze ambtelijke sturing en ondersteuning in de initiatieffase heeft er zeer waarschijnlijk toe bijgedragen dat het project 'gegroeid' is. De ambtelijke vertegenwoordiger bij het DOP-proces, is in eerste aanleg tevens de projectleider. Bij het ontwikkelen van dit initiatief wordt ook de subsidiecoördinator betrokken. Men is, achteraf beschouwd, gefocust op het vinden van subsidies als dekking voor geplande uitgaven. Het plan is vrijblijvend en onvoldoende concreet. Verslaglegging over uitgangspunten, de bijbehorende beeldvorming en de uiteindelijke afspraken is nergens terug te vinden. Ook vanuit PB heeft men bij de evaluatie genoemd dat bij aanvang van het initiatief er wel veel 'vrijheid – blijheid' was. Dat door adviseurs uitgesproken beelden en gedachten niet schriftelijk werden verwoord, zodat deze adviseurs op hun uitgangspunten konden worden aangesproken.

Als het projectleiderschap begin 2012 vanuit cluster Samenleving wordt overgezet naar cluster Grondgebied, blijkt er een schetsplan te zijn, is er een kostenraming, zijn er subsidies ter dekking van de investering toegezegd, maar er ligt nog niets schriftelijk vast ten aanzien van verantwoordelijkheden. De nieuwe projectleider zet diverse zaken wel op een rij en legt vele zaken wel goed vast, maar vanwege gemaakte mondelinge afspraken blijkt er achteraf toch op 'drijfzand' gebouwd te zijn. Het instellen van de stuurgroep in 2012 is, gezien de stand van zaken in het project wel de meest juiste weg, maar komt feitelijk 'te laat'. Want er zijn teveel stappen gezet om het project nog volledig beheersbaar te houden.

Er zijn vele vormen van subsidie voor het project aangevraagd. Er zijn subsidies voor de inrichting van de vernieuwde accommodatie en voor de realisatie van de nieuwbouw/uitbreiding van de accommodatie. De deadlines die aan de diverse subsidietoezeggingen hangen zijn niet volledig inzichtelijk.

Wanneer in 2012 er bestuurlijk op aangestuurd wordt om de gemeente de rol van opdrachtgever op zich te laten nemen, is er ambtelijk vanuit verschillende geledingen richting bestuur en politiek gewaarschuwd voor de risico's die aan het project kleefden. Eén van de risico's die genoemd zijn was het ontbreken van een gedegen bestek met tekeningen, wat zou kunnen gaan leiden tot overschrijding van de kosten of onvoldoende borging van de kwaliteit. De borging van de kwaliteit heeft, tijdens het realisatieproces, extra ambtelijke uren gekost en heeft tot meer tijdsbesteding bij de uitvoerder/leermeester gekost. Hierin zit een deel van de kostenoverschrijding die bij het project is opgetreden.

In het kosten- en dekkingsoverzicht dat in 2013 aan het bestuur getoond is, zijn subsidies die rechtstreeks bij de gemeente terecht komen en subsidies die rechtstreeks aan PB uitgekeerd worden bijeen geteld, zonder de zekerheid dat de subsidie gebruikt wordt voor de investering. Deze methode van omgaan met middelen is overigens in de wereld van adviseurs niet vreemd, want zij streven naar een goed sluitend plaatje. Dat intern de afdeling financiën niet is geraadpleegd bij deze financieringsconstructies is verkeerd handelen geweest.

De gemeenteraadsverkiezingen van 2014, maken dat eveneens een andere wethouder projectverantwoordelijk wordt. Echter ook in de overdracht tussen de wethouders, blijkt dat niet alle essentiële zaken zijn vastgelegd of worden doorgesproken. Vanaf medio 2014 wordt er meer structuur in overleg en sturing vanuit de wethouder ingebracht. Er komt een strakkere regie op het project en daarmee wordt voorkomen dat de voor het project, op diverse onderdelen toegezegde, subsidies dreigen te vervallen. Vanuit het bestuur wordt hier ook het nodige werk in verzet.

Eind 2014 vindt er binnen cluster Grondgebied een wisseling plaats waardoor een nieuwe projectleider op het project komt te zitten. Vanaf de zijlijn was door deze projectleider het proces gevolgd en deze had zodoende enig inzicht in het project. Wat vooral diende te worden gerealiseerd was in eerste instantie de invulling van de technische zaken, zoals de afbouw van het project, de inrichting van de buitenruimte rondom het project, met verhardingen en groen. Hier kon bij de aanvang van het project onvoldoende aandacht aan worden geschonken omdat als gevolg van de verschillende deadlines de focus lag op het gebouw.

Bij de afbouw van het project was met de leermeester / uitvoerder een goed overleg noodzakelijk om, in relatie tot de gereed meldingstermijnen voor de subsidies, de juiste werkzaamheden ook daadwerkelijk gereed te hebben voor de afmeldingsdatum. Bij de uitvoering van de werkzaamheden aan de buitenruimte dreigde dit echter op het laatste moment verkeerd te gaan. Ook hier kon gelukkig nog op tijd ingegrepen en bijgestuurd worden, waardoor ook de subsidie die door LEADER was toegezegd, nog veilig gesteld werd.

Conclusies:

- Projecten van deze omvang kunnen als burgerinitiatief gerealiseerd worden indien men alle deskundigheid binnen de groep vrijwilligers heeft en er sprake is van een 'eigen' bezit. In dit project werd gewerkt aan en met gemeentelijk eigendom en zou er altijd een vorm van overheidsparticipatie zijn.
- Ook een burgerinitiatief moet rekening houden met de invulling van het openbaar gebied, iets dat een gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Men zal daarvoor de gemeentelijke afdelingen tijdig moeten benaderen en betrekken.
- Is overheidsparticipatie/burgerparticipatie noodzakelijk, dan dient er volledige openheid van zaken te zijn in de financiën en de aangevraagde subsidies. Daarnaast moet er goed doorgesproken worden welke beelden of omschrijvingen er aan het plan ten grondslag liggen. Wat er wel en niet geregeld is en wie (welke bedrijven of partijen) daarbij betrokken zijn.
- Risico bij projecten die als burgerinitiatief starten en in overheidsparticipatie worden gerealiseerd is, dat vanwege de regels waarmee de overheid te maken heeft de kosten hoger worden dan er aan budgetten beschikbaar is. Denk hierbij bijvoorbeeld aan regels over het aanbestedingsbeleid. Een aanbesteding kan gunstiger uitpakken dan geraamd, maar door wat scherpere eisen voor overheidsinstanties ook duurder uitpakken dan een burgerinitiatief berekend heeft
- Wordt een project als overheidsparticipatie opgenomen, dan dient er vooraf een gedegen projectstructuur te worden opgezet, waarbij afspraken, plannings, financiën en verantwoordelijkheden worden vastgelegd. Daarmee kan voorkomen worden dat er beslissingen genomen worden op onvolledige informatie.
- Vooraf afspraken maken over de inzet van vrijwilligers, subsidies, etc., maar eveneens over de termijnen waarbinnen beslissingen genomen moeten worden en wie er beslist;
- Het oordeel over de begroting en de hierbij behorende planning mag niet afhangen van de bij het project betrokken stakeholders, maar moeten we laten beoordelen door derden.
- Besluiten hadden genomen moeten worden op basis van een goed uitgewerkt plan met een daarbij behorende (door derden getoetste) begroting.
- Een proces zoals hier doorlopen, is qua tijdspanne te lang geweest. Tussen de eerste subsidieaanvraag en de oplevering zijn zeven jaar verstreken. Voor de meeste subsidies dienen de resultaten binnen drie jaar gerealiseerd te zijn. Wanneer we dit gegeven afzetten tegen de ontvangen middelen, dan is er door subsidieverstrekkers veel coulance betracht. Deze coulance was eveneens vanuit het bijzondere karakter dat bij de realisatie werd beoogd, de leerlingbouwplaats, ingegeven.
- Op de totaal investering € 1.077.691,00 die gedaan is, is de daadwerkelijke gemeentelijke bijdrage in de projectbegroting (afgerond) € 376.673,00.
- De leerlingbouwplaats is, in een tijd dat er een groot tekort aan werk is voor de bouwbedrijven, een succes geweest. Dat de bouwbedrijven hieraan hebben willen meewerken is een zeer positief gegeven. Daarnaast mag de bouwsector blij zijn dat er op deze wijze leerlingen geschoold zijn. De uitstroom aan vaklieden zal de komende jaren groot zijn en jonge, geschoolde vaklieden, kunnen deze uitstroom enigszins opvangen.
- Het gebouw dat uiteindelijk is gerealiseerd is een aanwinst voor de gemeenschap van Daarlerveen en wordt zeer intensief gebruikt.

17INT01235, bijlage bij nota 17INT01228: Afrekening Centrumplan Daarlerveen

Financiële verantwoording 'Centrumplan Daarlerveen'				
	Begroting PBLeader	Begroot (incl of excl. Btw)	Totaal Werkelijk	Toelichting
Kulturhus Daarlerveen				
Materiaalkosten Karsten/Gemeente	40.162,50	173.328,90	207.523,21	Extra kosten als gevolg van onvolledige begroting
loonkosten vakman		0,00	0,00	
Materiaalkosten Huisman/Loohuis	20.230,00	158.521,00	108.659,00	
Loonkosten werkzaamhe Loohuis		11.228,80	5.630,00	Vaste prijs.
Kosten gebruik materieel & materiaal van Karsten		10.000,00	18.016,00	Zie memo 03-12-2013. Door Karsten later begroot op € 29.220,-. Afgekocht voor € 18.016,-. Nadeel voor project. € 8.016,-
subtotaal investeringskosten:		353.078,70	339.828,21	
loonkosten leerlingen Karsten		123.602,00	123.602,00	[fictief getal *) zie voetnoot]
loonkosten leerlingen Huisman / Loohuis		53.820,80	53.820,80	[fictief getal *) zie voetnoot]
reiskosten voor leerlingen			0,00	
totaal loonkosten:		177.422,80	177.422,80	[fictief getal *) zie voetnoot]
totaal verbouwkosten		530.501,50	517.251,01	
bouw zorgwoningen: materiaalkosten gedekt uit verkoop en de loonkosten uit project		0,00	0,00	
inrichtingskosten gebouw:				
inrichting Trefpunt	10.115,00	40.000,00	40.000,00	rekening PB (fictief getal *)
inrichting Bibliotheek		50.000,00	50.000,00	
totaal inrichtingskosten		90.000,00	90.000,00	
inrichting buitenruimte:				
aanlegsteiger	35.700,00	39.342,00	39.342,00	
herinrichting buitenruimte	47.600,00	50.000,00	45.870,02	
totaal kosten buitenruimte		89.342,00	85.212,02	
bijkomende kosten:				
externe advieskosten	1.000,00	44.000,00	32.991,54	
legeskosten omgevingsvergunning		17.500,00	17.473,50	
kosten aanpassen bestemmingsplan		4.778,70	4.548,20	
notariële aktes		6.000,00	0,00	bij koper appartementen neergelegd
onderzoekskosten		7.000,00	5.458,91	sondering, asbest en EPC
planschade		10.000,00	7.535,39	
sloopkosten		20.000,00	15.628,88	
verzekering voor de bouw		2.500,00	414,60	
onvoorzien	5.000,00	25.000,00	13.163,87	
promotie	5.000,00			
Projectmanagement	5.000,00		1.843,75	
Bijdrage aan Leader door gemeente			30.484,87	totaal overgemaakt aan RvO
geen financiële uitgaven inzet vrijwilligers	7.500,00		15.750,00	afgerekend in LEADER (fictief getal)
kosten gemaakt na indienen LEADER			9.864,09	
toe te rekenen als kosten voor de bouw			9.864,09	
som kostenraming LEADER	177.307,50			
Totaal Bouwkosten:		846.622,20	847.620,63	
DEKKING Bouwkosten				
LEADER, inclusief aanlegsteiger	75.000,00	74.999,00	0,00	ontvangen door PB
gemeentelijk aandeel in LEADER	25.000,00			
Kulturhus subsidie		100.000,00	100.000,00	
haalbaarheidsonderzoek kulturhussubsidie		25.000,00	35.758,00	
woonzorgsubsidie		42.667,00	42.667,00	
extra subsidie in woonservicegebieden			3.267,00	Bijdrage vanuit Prov. Ov. In woonservicegebieden
bijdrage gemeente aan het project (algemeen)	45.000,00	100.000,00	100.000,00	= dekkingsmiddel, investeringsbudget haven Daarlerveen
overige bijdragen: onderhoudsgelden Trefpunt 2014		5.000,00	5.000,00	
Inrichting Trefpunt		40.000,00	40.000,00	rekening PB (fictief getal *)
inrichting Bibliotheek		50.000,00	50.000,00	
verkoop zorgwoningen		69.999,00	70.000,00	
leerlingbouwplaats		177.422,80	177.422,80	mits kosten leerlingen volledig vergoed worden via leerlingbouwplaats
bijdrage door Plaatselijk Belang:	24.807,50		10.811,06	
inzet van vrijwilligers	7.500,00	14.000,00	15.750,00	afgerekend in LEADER (fictief getal *)
Dopgeld t/m 2012		36.000,00	36.000,00	
Dopgeld vanaf 2013		18.454,00	18.454,00	
Bijdrage vervanging lantaarnpalen			5.123,10	
Bijdrage in woonservice gebieden			2.667,50	in rekening gebrachte bouwkosten
Totaal aan Dekkingsmiddelen:	177.307,50	753.541,80	712.920,46	
verschil, dus tekort!:		93.080,40	134.700,17	

Financiële verantwoording 'Centrumplan Daarlerveen'

Begroting PBLeader	Begroot (Incl of excl. Btw)	Totaal Werkelijk	Toelichting
Begeleidingskosten leerlingen bouw			
begeleidingskosten ROC, tijdens de voorbereiding	13.431,00	20.030,00	Uitgaven = Inkomsten (fictief)
begeleidingskosten ROC, tijdens de uitvoering	5.445,00		zie hierboven
Begeleidingskosten installatie Werk tijdens de uitvoering	3.388,00		
Begeleidingskosten BOVO		180.366,58	Extra inhuur leermeesters eind 2014 € 14.000,-- en door langere looptijd (tot 01-04-2015) van het project € 15.000,--
werkvoorbereiding			
leermeester timmeren	75.000,00		
leermeester metselen			
installatie	54.208,00		
stage vergoedingen leerlingen ROC	19.250,00		
stage vergoedingen leerlingen BOVO / Installatie Werk	0,00	27.225,00	voor rekening BOVO / Installatie Werk
reiskosten voor leerlingen		2.449,13	
totaal begeleidingskosten	170.722,00	230.070,71	
DEKKING Begeleidingskosten			
Pilot leerlingbouwplaats	0,00	0,00	Mondelinge toezegging via Bouwend Nederland. Niet zeker, nooit gerealiseerd.
subsidie Fundeon leerlingbouwplaats	13.500,00	68,00	
begeleidingskosten ESF (Karsten)	21.420,00	18.000,00	
bijdrage begeleiding door ROC	20.030,00	20.030,00	Uitgaven = Inkomsten (fictief), loonkosten in natura
aanvullende subsidies:			
Twents Arbeidsmarkt Perspectief (TWAM-2013) van Regio via ROC		25.000,00	
Human Capital (provincie)		50.000,00	
Twents Arbeidsmarkt Perspectief (TWAM-2014) van Regio via ROC		12.500,00	extra bijdrage om project ook afgerond te kunnen krijgen
ROC		10.000,00	bijdrage vanuit school in de extra opleidingskosten
veilige schoolomgeving (Regio)		7.500,00	
totaal dekking van begeleidingskosten	54.950,00	143.098,00	
Nog niet gedekte kosten voor begeleiding:	115.772,00	86.972,71	
Totaal overzicht			
kosten:			
bouwkosten	846.622,20	847.620,63	
begeleidingskosten	170.722,00	230.070,71	
subtotaal	1.017.344,20	1.077.691,34	
dekking:			
bouw	753.541,80	712.920,46	
begeleiding	54.950,00	143.098,00	
subtotaal	808.491,80	856.018,46	
Verschil	-208.852,40	-221.672,88	

*) De in kleur weergegeven bedragen in de kolom 'werkelijk' zijn fictieve bedragen omdat hier geen facturen voor ontvangen zijn. Tegenover de fictieve uitgaven staan ook fictieve inkomsten en hiermee is er evenwicht in dit financiële overzicht. De fictieve bedragen zijn gelijk aan de geraamde bedragen, om zo het vergelijk tussen begroting en werkelijkheid te verduidelijken.